

سازمان شیلات ایران

دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور

کد سند :	شماره بازنگری :	شماره نسخه :
تاریخ تصویب	۱۳۹۸	کل صفحات: ۱۱
تاریخ اعتبار	۱۴۰۰	

صفحه ۱	مهر کنترل	
کد سند : شماره بازنگری :	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	سازمان شیلات ایران

شرح بازنگری	تاریخ بازنگری	شماره بازنگری	ردیف
صدور سند بازنگری	۰	۰	۱
تصویب کننده	تاییدکننده	تهیه کننده	شرح
آقای دکتر خون میرزایی	آقای دکتر مهدی شکوری آقای دکتر حسینعلی عبدالحی	آقای مهندس رحمانی آقای مهندس الهی آقای دکتر قربانزاده آقای مهندس شاهرخی	نام و نام خانوادگی
معاون وزیر و رئیس سازمان شیلات ایران	مدیر کل دفتر آبریان آب شیرین شیلات ایران معاون توسعه آبرزی پروری شیلات ایران	رئیس گروه ماهیان زینتی شیلات ایران کارشناس گروه ماهیان زینتی شیلات ایران کارشناس مسئول سازمان دامپزشکی مدیر عامل شرکت تعاونی آبرزی پرور	سمت
			امضا

صفحه ۲		مهر کنترل
کد سند: شماره بازنگری:	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	سازمان شیلات ایران

مقدمه:

تولید ماهیان زینتی در کشور با توجه به زندگی شهر نشینی توسعه چشمگیری یافته است. زیرا زندگی های آپارتمانی محدودیت زیادی را برای نگهداری سایر حیوانات خانگی بوجود آورده است. تقریباً در تمام نقاط کشور امکان تولید آن وجود داشته ولی تولید در مناطق گرمسیر توجیه اقتصادی بهتری دارد.

ماهیان آکواریومی موجود در کشور غالباً در مناطق گرمسیری آب شیرین زندگی می کنند و صرفاً متعلق به کشور ایران نمی باشد. مجوزهای صادره با نام مجوزهای صادره تکثیر و پرورش ماهیان زینتی شیرین و شور بصورت جدا از هم قید می گردد. این دستور العمل جهت صدور پروانه بطور هماهنگ در کشور می باشد.

هدف:

تولید ماهیان زینتی در کشور برای، تولید و ایجاد اشتغال مناسب، بهره برداری بهینه از ظرفیت های آبی پروری موجود در کل کشور و همچنین جلوگیری از خروج ارز و واردات گونه های قابل تولید در داخل، به منظور دستیابی به بیش از ۵۰۰ میلیون قطعه در برنامه ۱۴۰۴ می باشد.

بازنگری:

پیرو ابلاغ دستورالعمل و ضوابط فنی صدور مجوز مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین، و به منظور رفع برخی ابهامات و مغایرت ها بخصوص برای ماهیان زینتی آب شور، نسخه بازنگری شده دستورالعمل به تفکیک ماهیان زینتی شیرین و شور ابلاغ می شود.

دامنه کاربرد:

صدور مجوز توسط سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
صدور مجوز توسط سازمان نظام دامپزشکی

صفحه ۳		مهر کنترل
کد سند: شماره بازنگری:	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	سازمان شیلات ایران

جدول شماره 1- نمونه محاسبه ظرفیت تولید ماهیان زینتی آب شیرین

ظرفیت	تولید سالیانه (عدد)	دوره های تکثیر و پرورش (سالیانه)	سطح آب مورد	سطح آب	سطح آب	آب مصرفی	آب مصرفی	اشتغال (نفر)
			نیاز در استخر (روش سنتی) (متر مربع)	مورد نیاز در آکواریوم (مترمربع)	مورد نیاز در سیستم مدار بسته (متر مربع)	در ماه اکواریوم و استخر (مترمکعب)	در ماه سیستم مدار بسته (مترمکعب)	
واحد های کوچک	50000	4 دوره	100	50	25	17.5	6	2
	100000		200	100	50	35	12	4
	150000		300	150	75	52.5	18	5
	200000		400	200	100	60	20	6
واحد های متوسط	400000	4 دوره	800	400	200	140	47	10
	600000		1200	600	300	210	70	12
	800000		1600	800	400	280	93	14
	1000000		2000	1000	500	350	117	16
واحد های بزرگ	2000000	4 دوره	4000	2000	1000	700	233	24
	3000000		6000	3000	1500	1050	350	28
	4000000		8000	4000	2000	1400	466	32
	5000000		10000	5000	2500	1750	583	35

صفحه ۴	مهر کنترل
کد سند: شماره بازنگری:	سازمان شیلات ایران دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور

شرایط اختصاصی صدور ماهیان زینتی آب شیرین

- 1- حد اکثر 30% از مساحت کل زمین جهت فضاهای عمومی ، محوطه سازی و تردد مناسب پرسنل منظور گردد.
  - 2- واحد های تولیدی برحسب ظرفیت سالیانه به سه دسته تقسیم می شوند.
    - الف - واحد های کوچک : که حداقل 50000 تا 400000 عدد در سال تولید می کنند.
    - ب- واحد های متوسط : بیش از 400000 تا 2000000 عدد در سال تولید می کنند.
    - ج- واحد های بزرگ : بیش از 2000000 تا 5000000 عدد در سال تولید می کنند.
  - 3- سامانه تکثیر و پرورش در 3 نوع استخر (سنتی) ، آکواریوم (معمولی) و سامانه مدار بسته (متراکم) تعریف شده است.
  - 4- مطابق با سامانه های مذکور تولید در واحد سطح محاسبه شده و ظرفیت سالانه نگهداری در هر متر مربع در سامانه های تولیدی بشرح زیر می باشد :
    - الف- استخر (سنتی) ، با حداقل ارتفاع مخزن 50 سانتی متر آب ، در هر متر مربع 500 عدد ماهی در سال طی 4 دوره
    - ب- آکواریوم (معمولی) ، با حداقل ارتفاع مخزن 40 سانتی متر و ارتفاع مفید 35 سانتی متر آب ، در هر متر مربع 1000 عدد ماهی در سال طی 4 دوره
    - ج- در سامانه های مدار بسته (متراکم) در هر متر مربع 2000 عدد ماهی در سال طی 4 دوره
  - 5- در سامانه های تولیدی آکواریومی نصب آکواریوم ها در 1 تا 3 طبقه امکان پذیر می باشد.
  - 6- حدود 70% از مساحت مفید سالن تولیدی برای نصب آکواریوم ها و حوضچه ها منظور شده است.
  - 7- مقدار آب مورد نیاز برحسب مصرف ماهیانه مطابق با جدول شماره 1 تعیین گردیده است.
  - 8- برای ظرفیت های کمتر از مقادیر جدول فوق از نمونه زیر استفاده شود:
برای واحد 25000 قطعه ایی : " سطح کل 40متر مربع و سطح مفید 25 متر مربع و آب مورد نیاز 10متر مکعب در ماه "
- 8- دمای آب تانکها و حوضچه ها بر حسب گونه های مختلف حدود 29 - 24 درجه است. از نظر کیفیت آب میزان pH برابر 6.5 - 8 ، شوری آب حداکثر 3000 (هدایت الکتریکی) Ec و سختی آب حداکثر 250 میلی گرم در لیتر می باشد و در آبهای آشامیدنی نیاز به آزمایش آب نیست .

صفحه ۵	مهر کنترل
کد سند : شماره بازنگری :	سازمان شیلات ایران
دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	

جدول شماره 2- نمونه محاسبه ظرفیت تولید ماهیان زینتی آب شور

انواع واحد ها	تولید در سال (برحسب عدد)	دوره های تکثیر و پرورش سالیانه	سطح آب مورد نیاز برحسب متر مربع	آب مورد نیاز ماهیتانه برحسب متر مکعب	اشتغالزایی
واحد های کوچک	5000	4 دوره	50	4	2
	7000		70	6	3
	10000		100	8	4
	12000		120	10	5
	15000		150	12	6
	18000		180	15	7
	20000		200	16	8
واحد های متوسط	40000	4 دوره	400	32	12
	60000		600	47	15
	80000		800	63	18
	100000		1000	79	21
واحد های بزرگ	150000	4 دوره	1500	118	27
	200000		2000	157	30
	400000		4000	313	35

مهر کنترل		صفحه ۶
سازمان شیلات ایران	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	کد سند: شماره بازنگری:

شرایط اختصاصی صدور مجوز ماهیان زینتی آب شور :

- ۱- حد اکثر 30% از مساحت کل زمین جهت فضاهاى عمومى ، محوطه سازهى و تردد مناسب پرسنل منظور گردد.
- ۲- واحد هاى توليدى برحسب ظرفيت ساليانه به سه دسته تقسيم مى شوند.
  - الف - واحد هاى كوچك : كه حداقل ۵۰۰۰ تا ۱۸۰۰۰ عدد در سال توليد مى كنند.
  - ب- واحد هاى متوسط : بيش از ۲۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰ عدد در سال توليد مى كنند.
  - ج- واحد هاى بزرگ : بيش از ۱۰۰۰۰۰ تا ۴۰۰۰۰۰ عدد در سال توليد مى كنند.
- ۳- حد اقل واحد توليدى ، مساحت مفيد ۱۰۰ متر مربع فضاى مسقف مى باشد.
- ۴- انواع الگوهاى تكثير و پرورش در سامانه هاى مدار بسته و متناسب با تراكم داراى تاسيسات پالايش و گردش آب فرض شده است.(فیلترهای فیزیکی ، شیمیایی ، زیستی و ماکرو ، درام و سامپ و ...)
- ۵- مجموعه باید داراى فایکولب ، توليد روتيفر و غذاى زنده باشد .
- ۶- در اين روش توليد در واحد سطح و براى ۴ دوره سالانه تعريف شده است.
- ۷- حدود ۷۰٪ از سطح مفيد سالن توليدى براى نصب آكواريوم ها و حوضچه ها منظور شده است
- ۸- مقدار آب مورد نياز برحسب متر مكعب مصرفى ماهيانه طبق جدول شماره ۲ تعيين گرديده است.
- ۹ - کليه محاسبات براى ماهيانى با طول متوسط ۵ سانتى متر لحاظ شده و براى هر قطعه ماهى حدود ۱۵ ليتر آب در گردش در نظر گرفته شده است.
- ۱۰ - - دماى آب تانكها و حوضچه ها بر حسب گونه هاى مختلف حدود 24-28 درجه سانتیگراد است. از نظر کیفیت آب میزان pH برابر 7.5 – 8.5 شوری آب حداکثر 32 – 36 گرم در لیتر و میزان آمونیاک 0.02 میلی گرم در لیتر می باشد.

صفحه ۷	مهر کنترل
کد سند: شماره بازنگری :	سازمان شیلات ایران
دستورالعمل اجرائی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	

شرایط عمومی صدور مجوز ماهیان زینتی آب شور و شیرین :

- ۱- کف محوطه تولیدی باید قابل شستشو و دارای محل تخلیه آب و لوله کشی لازم باشد.
  - ۲- برای هوا دهی به آکواریوم ها یا حوضچه ها ، از سیستم مرکزی هوادهی استفاده شود .
  - ۳- تولید در همه مناطق امکان پذیر است . لیکن به لحاظ کاهش هزینه انرژی در مناطق گرم اقتصادی تر است.
  - ۴- افراد حقیقی یا حقوقی که قبلاً پروا نه ماهیان زینتی دریافت داشته اند ظرفیت پروا نه آنها برحسب سطح مفید آکواریوم یا حوضچه های تولیدی مطابق با این دستورالعمل محاسبه و پروانه جدید صادر خواهد شد.
  - ۵- سایر مواردی که در این دستور العمل پیش بینی نشده است لازم است برحسب مورد از معاونت آبروی پروری استعلام شود.
  - ۶- این پروا نه جهت واردات ماهی زینتی و نهاده های مربوطه اعتباری نداشته ، ولی دارنده این پروا نه می تواند حداکثر سالیانه تا سقف ۱۵٪ (پانزده درصد) از ظرفیت پروا نه بهره برداری خود را به منظور حفظ خصوصیات ژنتیکی (مولد سازی) بارعایت مقررات و ضوابط و پس از دریافت مجوز های قانونی اقدام به واردات برخی ماهیان زینتی (که در داخل کشور امکان تولید و تکثیر ندارد) نماید.
- تبصره ۱: فضای عمومی شامل اطاق کارگری - انبار - سرویسهای بهداشتی - نگهبانی و غیره می باشد .

صفحه ۸	مهر کنترل
کد سند : شماره بازنگری :	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور سازمان شیلات ایران

مسئولیت ها :		
ردیف	تعریف مسئولیت	عنوان سازمانی
۱	مهدی شکوری	مدیر کل دفتر آبریزان آب شیرین
۲	علیرضا رحمانی	رئیس گروه آبریزان زینتی
۳	محمد حسن الهی	کارشناس آبریزان زینتی

صفحه ۹	مهر کنترل	
کد سند : شماره بازنگری :	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	سازمان شیلات ایران

مراجع و مستندات :

ردیف	عنوان مرجع	کد مرجع
۱	صور تجلسات تدوین دستورالعمل با حضور تولید کنندگان ماهیان زینتی	
۲	تجربیات علمی و عملی کارشناس مسئول ماهیان زینتی کشور	
۳	اطلاعات جلسات کمیته تخصصی ماهیان زینتی	

پیوست ها :

ردیف	نام پیوست	کد پیوست
	ندارد	

صفحه ۱۰	مهر کنترل
کد سند : شماره بازنگری :	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور سازمان شیلات ایران

نگهداری سوابق :

مدت زمان نگهداری	مسئول نگهداری	محل نگهداری	نام سابقه	ردیف
			ندارد	

تغییرات :

صفحه ۱۱		مهر کنترل
کد سند : شماره بازنگری :	دستورالعمل اجرایی صدور مجوز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی آب شیرین و شور	سازمان شیلات ایران